

La Segona República i la Guerra Civil a Mollet del Vallès

M. Àngels Suárez i González

Col·lecció Vicenç Plantada núm. 4. Centre d'Estudis Molletans, Mollet del Vallès, 2000, 370 pàg.

Ressenya

Joan Garriga i Andreu

Historiador

La Segona República i la Guerra Civil a Mollet del Vallès és un magnífic treball de M. Àngels Suárez i González que investiga els esdeveniments ocorreguts a la població molletenca durant el període esmentat.

Els darrers anys han anat apareixent estudis que analitzen una època silenciada per la dictadura o, a tot estirar, controlada i divulgada sota els paràmetres dels guanyadors del conflicte militar de 1936-1939. No és sobrer tornar a escriure que hi ha hagut moltes dificultats per fer la recerca exhaustiva de la documentació pertinent. Darrerament, tanmateix, les anàlisis sovintegen, per bé que en alguns casos s'hagin fet de manera parcial –no vull dir partidista– i, amb freqüència, les dades aportades ho són de testimonis personals o memòries del període, que tenen el seu valor indubtable, però que estan mancades d'una visió necessàriament més àmplia del context viscut o explicat. Com en tot,

cal garbellar, però, Mollet del Vallès, entre el treball *Josep Fortuny i Torrents, una biografia política*, obra de Joan Corbalán i Antoni Lardín, i el de M. Àngels Suárez que ara analitzem, marca diferències amb altres municipis del país, sobre aquest tipus d'aportacions en el camp de la investigació.

M. Àngels Suárez ens vol situar, abans d'entrar en el període pròpiament polític, en l'estructura poblacional i econòmica de Mollet i, per això, els dos primers capítols analitzen la població i l'economia molletenca amb una aportació de dades i àdhuc de fotografies molt acurada, de manera que per si sols, ja formen un estudi molt interessant. L'evolució de la població durant els anys 1930-1940, amb una especial atenció als estralls provocats per tifus i la tuberculosi que abasta un període àlgid entre 1936 i 1945, demostren amb dades referenciades, les dificultats de la qualitat de vida per causa del

conflicte armat i les seqüeles que al llarg d'anys colpejaren la seva població. Les dades publicades permeten entendre de manera molt millor el rerefons i l'evolució de la població en el context polític del moment i enriqueixen l'estudi de manera ben manifesta, ja que l'autora té cura de parlar del tema de l'habitatge, primer en un breu apartat i després situant-lo durant el període de la guerra, de manera que permet observar els canvis soferts durant l'època general analitzada. Un tema, per altra banda, sovint oblidat en les investigacions d'aquest tipus i que en canvi l'autora ha tingut l'interès d'estudiar.

Les referències econòmiques, en una població bàsicament rural però amb destacats aspectes industrials, ens emmarquen un Mollet del Vallès entre conreus i empreses, amb un apartat especial sobre la Tenería Moderna Franco-Espanyola, i ens permeten seguir de manera ben esglaonada l'evolució econòmica amb dades sobre els sectors primari i secundari i sobre el comerç, amb dades particulars sobre contribucions i automòbils que ens fan més propera la vida quotidiana de la població.

L'autora s'endinsa en la temàtica pròpiament política, amb l'explicació sobre el context existent en el moment de la proclamació de la Segona República, per tractar seguidament els esdeveniments ocorreguts a partir del mes d'abril de 1931. Fa un repàs d'esdeveniments puntuals com la

presència de Francesc Macià a Mollet, les funcions de la Comissió de Responsabilitats, el conflicte rabassaire, els Fets d'Octubre i les seves seqüeles, així com del resultat de les eleccions a Mollet el mes de febrer de 1936. En el període de la Guerra Civil intensifica el treball amb la temàtica guerra/revolució social, l'organització dels diversos ajuntaments, els Fets de Maig i, sobretot, en l'aspecte de l'economia de guerra.

Em semblen especialment interessants les aportacions de M. Àngels Suárez sobre el que s'ha convingut definir, per impuls sobretot de Josep Benet i mitjançant diversos estudis ja publicats, com a cost humà de la guerra. El de Mollet del Vallès, a través de les xifres aportades, és ben palès que fou dolorós com arreu, i l'autora ens en dona una precisa notícia històrica. Ho fa a través de les dades sobre la repressió a la rereguarda, la dels milicians voluntaris, la de les llevetes, les dades sobre morts al front, i les dels ferits i víctimes dels bombardejos. Amb l'anàlisi dels afusellats a Montjuïc pels franquistes, les dades són punyents i prou eloqüents de la brutalitat de l'aixecament, de la guerra i de la victòria dels revoltats contra la República.

Tanmateix, a banda de qüestions de diversa matisació, com per exemple la brevetat d'alguns apartats que haurien d'haver estat tractats amb més profunditat o haver estat refosos, o el fet d'haver introduït un capítol sobre ensenyament durant la guer-

ra en la part final del capítol 4, i que, tal vegada, hauria d'estar analitzat en un altre lloc a fi de no fer perdre el discurs històric del llibre, l'estudi és de molta vàlua i, a més, sorprèn extraordinàriament aquest treball per les aportacions del capítol 5, que és el que tracta de la postguerra. S'ha d'entendre en el sentit més positiu, però sorprèn que l'obra de M. Àngels Suárez depassi de llarg el títol i la temàtica que ens indica el llibre. I és que, a partir de la pàgina 237, l'autora ens aporta una munió de dades de Mollet del Vallès entre 1939 i 1959, època que podem definir, amb una certa elasticitat, com a primer franquisme, que, tornem a expressar el que inicialment dèiem: per si sol ja és un altre bon treball d'investigació. En efecte: el tema dels exilitats molletans, els estudis sobre els informes polítics i judicis franquistes, l'anàlisi sobre les condemnes, els orfes de guerra, la depuració municipal i les diverses formes de repressió són una valuosa aportació a l'estudi històric del període.

Val la pena assenyalar, a més, la col·laboració ben reeixida de Lourdes Vilà en la recerca i reproducció fotogràfica, l'excel·lent format a què ens té avesats a presentar-nos aquest estudi, la col·lecció Vicenç Plantada i la línia, certament elogiada, del Centre d'Estudis Molletans, que en aquest treball ve presentat i prologat per dues signatures força representatives de l'interès en la recuperació i en el conreu de la memòria històrica.